

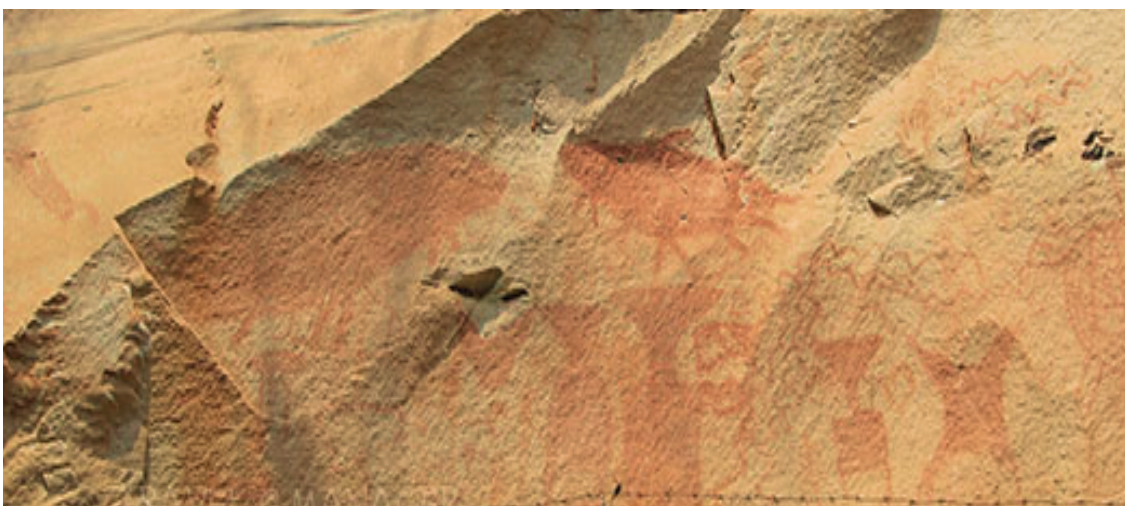
ภาพเขียนสีรูปสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

วิจิตร ศานติธรรม

นักวิชาการวัฒนธรรม กลุ่มวิจัยและพัฒนางานโบราณคดี กรมศิลปากร

สัตว์ที่พบจากการทำงานทางโบราณคดีนั้น นอกจากจะพบในลักษณะกระดูกในพื้นที่ของแหล่งโบราณคดีประเภทต่างๆ แล้วยังพบในลักษณะของภาพเขียนในแหล่งภาพเขียนสี หรือแหล่งโบราณคดีประเภทเพิงผาและถ้ำด้วย โดยพื้นที่ที่มีการสำรวจพบภาพเขียนสีมากที่สุดของประเทศไทยคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

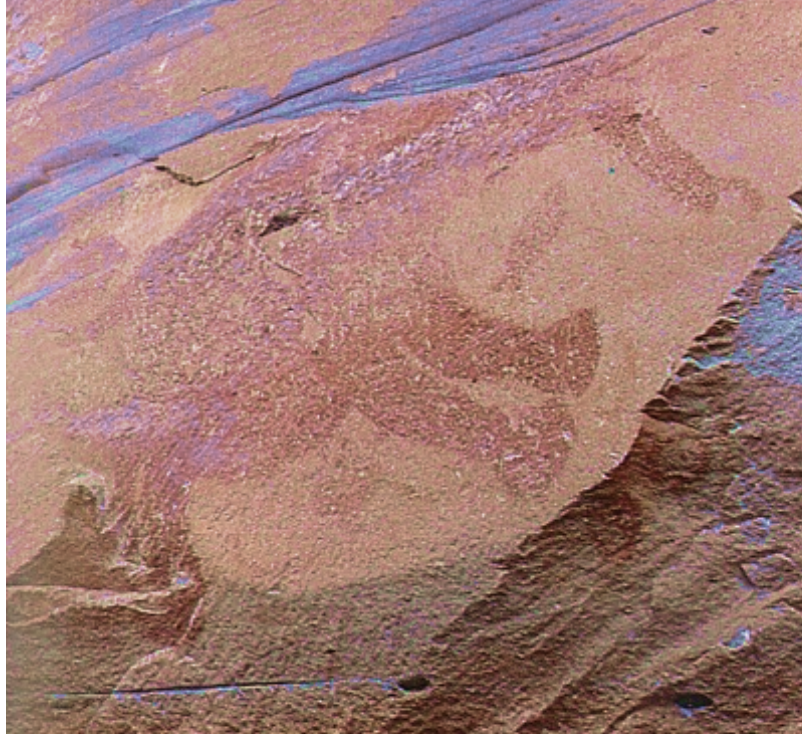
จากการศึกษาแหล่งโบราณคดีที่พบภาพเขียนสีที่เขียนรูปสัตว์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยจำนวน ๓๑ แหล่ง พบว่าภาพเขียนรูปสัตว์ที่ปรากฏในแหล่งโบราณคดีเหล่านี้จะสามารถแบ่งประเภทของสัตว์ที่วาดออกได้เป็น ๓ ประเภท คือ สัตว์บก เช่น สุนัข ไก่ กวาง ช้าง กระต่าย นกยูง นกนางแอ่น ม้า เป็นต้น ส่วนสัตว์น้ำมักพบเป็นปลาประเภทต่างๆ และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำจะพบเป็นภาพตะพาบ เต่า เป็นต้น โดยภาพเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าสัตว์นั้นมีบริบทที่สัมพันธ์กับคนในพื้นที่ ซึ่งอาจหมายถึงการเป็นสัตว์เลี้ยง การเป็นสัตว์ที่ถูกล่า หรือเป็นสัตว์ที่คนในพื้นที่เคยพบเห็นแล้วนำมาเขียนเป็นบันทึกความทรงจำก็ได้

ภาพที่ ๑ ภาพเขียนสีรูปปลาบึกและอุปกรณ์ทำประมงจากผาแต้ม ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม

จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มาภาพ: <https://mgronline.com/travel/detail/๙๕๙๐๐๐๐๑๑๕๐๑>)

ภาพที่ ๒ ภาพเขียนสีรูปช้างขนาดใหญ่จากผาแต้ม ตำบลห้วยไผ่ อำเภอโขงเจียม
จังหวัดอุบลราชธานี

(ที่มาภาพ: กรมศิลปากร, ศิลปะถ้ำในอีสาน (กรุงเทพฯ: กองโบราณคดี กรมศิลปากร, ๒๕๓๒), ๔๓.)

ภาพที่ ๓ ภาพเขียนสีรูปวัวจากถ้ำวัว-ถ้ำคน ตำบลเมืองพาน อำเภอบ้านฝาง จังหวัดอุดรธานี

(ที่มาภาพ: <http://gis.finearts.go.th/fineart/>)

รายการอ้างอิง

กรมศิลปากร. **ศิลปะถ้ำในอีสาน**. กรุงเทพฯ: กองโบราณคดี กรมศิลปากร, ๒๕๓๒.

นพวัฒน์ สมพันธ์. ผู้เรียบเรียง. **สีเขียนภาพผนังถ้ำยุคโบราณในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร, ๒๕๔๕.

เพียว คุ้มนาค. ผู้เรียบเรียง. **ศิลปะถ้ำสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กองโบราณคดี กรมศิลปากร, ๒๕๓๙.

ภัทรวดี กุลแก้ว. “ภาพเขียนสีที่โขงเจียมกับชุมชนสมัยก่อนประวัติศาสตร์ในภาคอีสาน.” สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, ๒๕๒๕.

อมรา ศรีสุชาติ. ผู้เรียบเรียง. **ศิลปะเขาปลาร้า อุทัยธานี** กรุงเทพฯ: กองโบราณคดี กรมศิลปากร, ๒๕๓๒.